

Kultur, helse og omsorg
NASJONALT KOMPETANSESENTER

ÅRSRAPPORT 2021

PARTNERSKAPET:

2022

(c) Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg
Layout: Trykkeriet, Nord universitet

Innhold

Styrets uttalelse	4
Senteret	5
Partnerskapet og styret	5
Ansatte	6
Aktivitetsrapport.....	7
Helsedepartementets formål for tilskuddet.....	7
Partnerskapets formål for senteret	8
a) Beskrivelse og vurdering av hvordan kompetansesenteret har bidratt til utvikling av systematiske kunst- og kulturtiltak som fremmer helse og livskvalitet hos brukere av helse- og omsorgstjenester	9
Opplæringsprogrammet musikkbasert miljøbehandling	9
Utviklingsarbeid; ABC musikkbasert miljøbehandling - utviklingshemming	12
b) Vurdering av hvordan forskning er brukt i utvikling av nye metoder og behandlingsformer og integrert i tjenestene.	13
Nordic Journal of Arts, Culture and Health	13
c) Beskrive arbeidet med evaluering og effektmåling av nye metoder og behandlingsformer	16
Nordic Arts & Health Research Network.....	16
Utvikle tverrsektoriell kompetanse for helse, skole og kulturskole.....	17
Musikk og smertebehandling.....	18
Dans	19
Teater	21
Andre prosjekt	21
d) Beskrivelse og vurdering av hvordan integrert bruk av musikk, sang, dans og andre miljøterapeutiske metoder er blitt spredt og implementert.	22
Arrangement	23
Publikasjoner	25
Møter.....	25
Presentasjoner.....	26
Media og markedsføring.....	28
e) Beskrivelse og vurdering av kontakt med andre relevante kompetansemiljøer nasjonalt og internasjonalt.	29
f) Beskrivelse og vurdering av samarbeidet mellom de fem enhetene i partnerskapet.	29

Styrets uttalelse

Senteret har et styre på fem medlemmer, og den utøvende virksomheten Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg ligger ved Nord universitet i Levanger. Styret vil takke Nord universitet og Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag for administrativ støtte.

I løpet av 2021 var det ni ansatte som utgjorde fem årsverk, hvorav fire var fast ansatt ved årsslutt.

Senteret har siden opprettelsen 2014 prioritert formidling og kursing av musikkbasert miljøbehandling til helsearbeidere jf. økonomiske rammene og målene fra Helsedirektoratet. I 2021 hadde senteret aktivitet innen alle målkriteriene til regelverket til Helsedirektoratet, med fokus på opplæringsprogrammet i musikkbasert miljøbehandling, Nordic Journal of Arts, Culture and Health og synliggjøring av det nye tverrfaglige feltet til forskjellige målgrupper.

Pandemien reduserte måltall knyttet til kurs- og reiseaktivitet, men førte samtidig til mer strømmede/digitale aktiviteter, med opptak av arrangement som kan nå flere.

I løpet av året ga senteret 22 presentasjoner og foredrag, fem publikasjoner, og hadde 11 møter og sju medieoppslag. Fem arrangementer hadde tilsammen over 650 deltakere, og opptak ligger åpent så flere kan se i etterkant. Det ble publisert 27 innlegg på nettsider i ulike kategorier. Vi hadde over 20 000 brukere/tilhengere på nettsider og sosiale media, inkludert en ny gruppe for erfaringsdeling av Musikkbasert miljøbehandling. Denne gruppen ble opprettet høsten 2021 og telte 1200 medlemmer ved utgangen av året.

Senteret hadde lokale, nasjonale og nordiske samarbeidspartene i 2021 som inkluderte kommuner, fylker, Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, kompetansesentre, universitet, frivillige foreninger og Norsk kulturskoleråd.

Hovedutfordringen til senteret er økonomiutvikling. Finansieringsordningen i Helsedirektoratet er ikke prisjustert siden 2014, som reduserer handlingsrommet da stadig større andel av midlene går til lønnsutgifter og drift.

Styret ønsker å utvide fokus med ny målgruppe i tillegg til å vedlikeholde/utvikle musikkbasert miljøbehandling. Det er et mål å øke rammene gjennom søknader innen folkehelse/unges psykiske helse.

I 2021 gikk daglig leder Odd Håpnes av med pensjon. Han har vært en viktig person bak dannelsen og drifta av senteret. Styret retter en stor takk til Håpnes for den store innsatsen han har lagt ned for feltet og er takknemlig for at han fortsatt vil bidra faglig til senteret. Styret ser samtidig fram til samarbeidet med den nye daglige lederen Marit Stranden.

8. februar 2022

Vegar Rangul (styreleder)
Nord universitet

Steinar Krokstad (nestleder)
HUNT forskningscenter, NTNU

Einar Hindenes
Levanger kommune

Eirin Hermansen
Trøndelag fylkeskommune

Nancy Haugan
Helse Nord-Trøndelag

Senteret

Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg (etablert 1. juli 2014) er organisert som et partnerskap som blir administrert av Nord universitet. Rektor har lagt senteret til Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag ved campus Røstad i Levanger.

Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg har kontorsted ved Nord universitet, Campus Levanger

Partnerskapet og styret

Partnerskapet er regulert av partnerskapsavtalen fra 2014 og styrets vedtekter fra 2016. Hver partner har et styremedlem i senteret. Styret konstituerer styreleder og nestleder. Styrets leder skal være tilknyttet den organisasjonen som administrerer senteret jf. vedtektene.

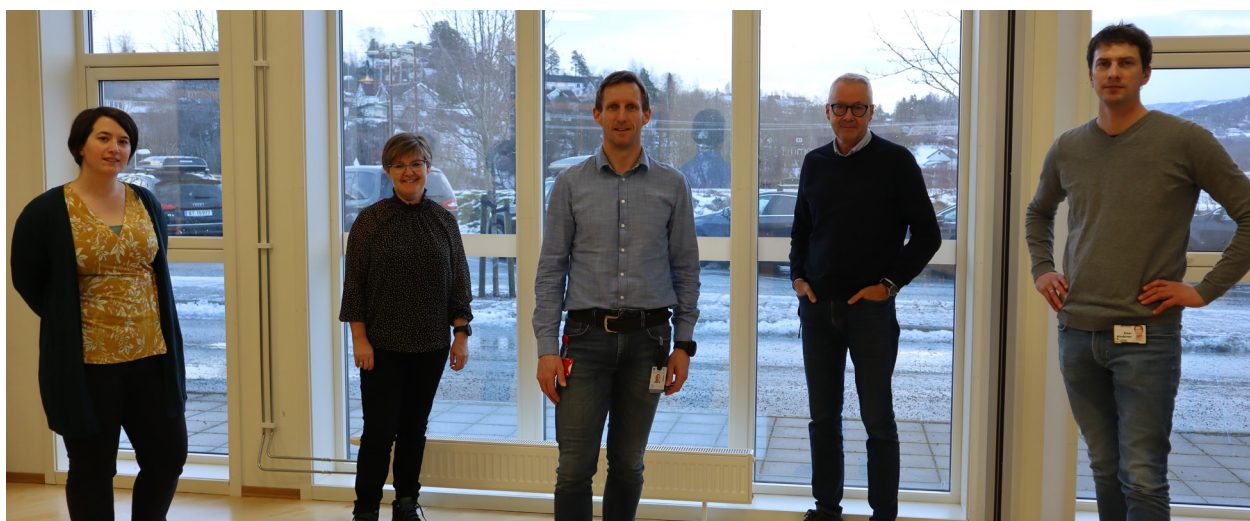
Styret for perioden 2021-2022:

Styreleder:	Nord universitet; Vegar Rangul (fra 2014)
Nestleder:	HUNT forskningscenter, NTNU; Steinar Krokstad (fra 2014)
Styremedlemmer:	Helse Nord-Trøndelag; Nancy Haugan (fra 2019)
	Levanger kommune; Einar Hindenes (fra 2018)
	Trøndelag fylkeskommune; Eirin Hermansen (fra 2020)

Vara for perioden 2021-2022:

	Helse Nord-Trøndelag; Kirsti Beathe Fjær Klingen (fra 2021)
	Levanger kommune; Guri M. Sivertsen (fra 2019)
	Nord universitet; Hans-Kristian Øyan (fra 2021)
	HUNT forskningscenter, NTNU; Erik R. Sund (fra 2021)
	Trøndelag fylkeskommune; Kyrre Kvistad (fra 2019)

Styret hadde fire ordinære styremøter i 2021 med 35 saker.

Styret med koronavennlig avstand, fra venstre; Eirin, Nancy, Vegar, Steinar og Einar

Ansatte

Det var totalt fem årsverk på senteret. I tillegg var det en del avtaler og tjenestekjøp til prosjekter og arrangementer. Spesielt opplæringsprogrammet engasjerte undervisere. Senteret hadde flere eksterne leverandører; bl.a. tjenestekjøpavtale på nettsidene. Administrativ støtte gis av Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag.

SENTERETS ANSATTE

ADMINISTRATIVT ANSATTE

Jorunn Aurstad
Koordinator
(50 % senteret og 50 %
musikkbasert miljøbehandling)

Marthe Haugdal
Kommunikasjonsrådgiver

Marthe Indal
Prosjektleder
musikkbasert miljøbehandling

Marit Stranden
Daglig leder (20 % fra 1/6,
f.o.m. 1/9)

Odd Håpnos
Daglig leder (t.o.m. 31/8)

Vegar Rangul
Prosjektleder Musikkbasert
miljøbehandling (40 %)

FAGLIG ANSATTE

Ingrid S. Følling
Forsker (20 %)

Wenche Torrissen
Professor II og redaktør i tidsskriftet (20 %)

Anna C. Nordanstedt
Fagveileder dans (20 %)

Aktivitetsrapport

Helsedepartementets formål for tilskuddet

Senteret finansieres via Statsbudsjettet med en grunnbevilgning på tre millioner kroner årlig (Helsedepartementet, kap. 761, post 79). Tilskuddet inngår i Kompetanseløft 2025 og er øremerket til Nord Universitet på vegne av partnerskapet.

Helsedirektoratet gir mål for ordningen (regelverk av 2016): Senteret skal i samarbeid med sentrale fag- og forskningsmiljø bidra til utvikling og spredning av miljøterapeutiske behandlingstiltak og ivareta samspillet mellom forskning, utdanning og praksis.

Primærmålgruppen er ansatte i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Sekundærmålgruppen er brukerne av helse- og omsorgstjenester.

I tillegg gis det tilskudd til:

- Utvikling av systematiske kunst- og kulturtiltak som fremmer helse og livskvalitet hos brukere av helse- og omsorgstjenester
- Integriert bruk av musikk, sang, dans og andre miljøterapeutiske metoder

Regelverket definerer kriterier for måloppnåelse gjennom seks mål (a-f) som rapporteres skriftlig til Helsedirektoratet, i tillegg til det årlige rapporteringsmøtet.

MUSIKKBASERT MILJØBEHANDLING (MMB)

I tillegg har senteret en ramme på 5 millioner kroner årlig 2021-2025 gjennom anbudet "Videreutvikling av et nasjonalt opplæringsprogram i miljøbehandling med integriert bruk av musikk, sang og bevegelse". Dette er det største enkeltprosjektet i kompetansesentret, og prosjektet rapporteres separat til Helsedirektoratet, men omtales i årsrapporten til senteret.

I tillegg er rammene økt gjennom medfinansiering fra nordiske samarbeidspartnere av tidsskriftet.

Partnerskapets formål for senteret

Partnerskapsavtalen fra 2014 definerer formål og hovedoppgaver. Formålet med kompetansesenteret er å bidra til metodeutvikling på helse- og omsorgsfeltet for bedre å kunne møte framtidens utfordringer gjennom systematisk bruk av kulturelle virkemidler. Kompetansesenteret skal videre bidra til mer verdighet i omsorgstjenesten, god ressursbruk og økt interesse og status for omsorgsyrkene - for derigjennom å bidra til økt rekruttering. Kompetansesenteret skal knytte sammen forskning, utdanning og praksis, og samarbeid med andre relevante kompetansemiljøer og frivillig sektor.

Hovedoppgaver

- Utvikle systematiske kunst- og kulturtiltak som fremmer helse og livskvalitet hos personer med behov for helse- og omsorgstjeneste
- Bidra til å evaluere tiltak og måle effekter av nye metoder og behandlingsformer
- Spre og implementere ulike miljøterapeutiske metoder, herunder integrert bruk av musikk, sang, dans og andre kulturuttrykk
- Utvikle varierte og interessante arbeidsplasser for ansatte i helse- og omsorgstjenesten
- Bidra til forskning innen kultur- og helsefeltet på individ-, gruppe- og befolkningsnivå
- Videreutvikle kontakten med andre relevante kompetansemiljøer, nasjonalt og internasjonalt.

Styret vedtok i 2016 vedtekter som beskriver formålet. Formålet med Kompetansesenteret er å bidra til systematisk bruk av kulturelle virkemidler innenfor helse- og omsorgsfeltet for bedre å kunne møte framtidens utfordringer. Formålet utdypes i fem punkter:

- Bidra til metode- og kvalitetsutvikling innenfor helse og omsorg lokalt, regionalt og nasjonalt, gjennom samhandling mellom utdanningssektoren, forskningsmiljøer og praksisfeltet.
- Dokumentere og utvikle sang, dans og andre kulturuttrykk i en helse- og omsorgsfaglig ramme og utvikle systematiske tiltak som kan hjelpe utsatte individer og grupper og skape varierte og interessante arbeidsplasser for personalet.
- Bidra til spredning og implementering av ulike miljøterapeutiske metoder, herunder integrert bruk av musikk i omsorgstjenestene.
- Bidra til forskning innen kultur- og helsefeltet på individ-, gruppe- og befolkningsnivå.
- Evaluere tiltak som iverksettes, og måle effekter av nye metoder og behandlingsformer.

a) Beskrivelse og vurdering av hvordan kompetansesenteret har bidratt til utvikling av systematiske kunst- og kulturtiltak som fremmer helse og livskvalitet hos brukere av helse- og omsorgstjenester

OPPLÆRINGSPROGRAMMET MUSIKKBASERT MILJØBEHANDLING

Vi prioriterte måloppnåelse gjennom tilbudet "Videreutvikling av et nasjonalt opplæringsprogram i miljøbehandling med integrert bruk av musikk, sang og bevegelse". Dette prosjektet rapporteres separat til Helsedirektoratet, men omtales i årsrapporten til senteret.

Musikkbasert miljøbehandling er et opplæringsprogram for studenter, ansatte og ledere i helse og omsorg, som ønsker å få kompetanse om musikktiltak (musikk, sang, rytmisk trening og bevegelse) tilpasset den enkelte bruker/pasients behov innenfor kliniske rammer. Programmet er forankret i Kompetanseløft 2025. Musikkbasert miljøbehandling er 1 av 25 tiltak i eldremeldingen «Leve hele livet»: Meld. St. 15 (2017-2018), som implementeres i kommunene til og med 31.12.2023.

Målet med prosjektet er at individuelt tilpasset bruk av sang, musikk og bevegelse skal skje ved at helse- og omsorgsarbeidere får kompetanse om systematisk tilrettelegging med bruk av musikk, sang og bevegelse for å styrke tjenestemottakerens selvfølelse, livskvalitet og mestringsevne.

Musikkbasert miljøbehandling består av elementene

- Lydmiljøet – bevisstgjøring og tilrettelegging for et godt lydmiljø
- Bruk av uroskjema/døgnvariasjonsskjema evt. andre måter for vurdere status
- Kartlegging av musikkpreferanser
- Musikktiltak individuelt og i grupper (inkl. spillelister)
- Omsorgssang ved stell og andre situasjoner
- Stimulering av de dypere sanser: berøring, balanse, bevegelse og bevegelsestrening
- Rytme som støtte ved forflytning
- Sang, musikk og bevegelse som bidrag til variert fysisk aktivitet
- Dokumentasjon og journalføring på lik linje med andre tiltak

MUSIKKBASERT
MILJØBEHANDLING

På tross av at pandemien ga utfordringer og kursene stort sett måtte gis digitalt ga vi i 2021 kurs til 1481 personer som var geografisk fordelt på alle fylker. Vi samarbeidet med Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) i fylkene om ABC-kurs og samlingsbaserte kurs. Kompetansehevinga fordelte seg på de forskjellige kursene;

- 280 helse- og omsorgsarbeidere tok ABC-MMB kurs gjennom arbeidsplassen sin (kurs i Åfjord, Porsgrunn, Sunnfjord, Lillestrøm, Grimstad, Ålesund, Oslo, Alta, Haugesund, i samarbeid med USHT Trøndelag, USHT Vestfold og Telemark, USHT Vestland, USHT Agder, USHT Møre og Romsdal, USHT Finnmark, USHT Helse Fonna, Senter for fagutvikling og forskning (Oslo), Aldring og helse (Lillestrøm)

- 78 helse- og omsorgsarbeidere i kommunene tok samlingsbasert kurs (Levanger og Oslo kommune i samarbeid med USHT Trøndelag, Senter for fagutvikling og forskning (Oslo))
- 1 092 sykepleierstudenter, forelesere og praksisveiledere fikk en fagdag inn i studiet (Fagdager ved NTNU Trondheim, Oslo Met, Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Agder, UIT Norges Arktiske Universitet, Nord universitet)
- 20 kandidater tok videreutdanningsprogrammet HEL6000 Kunst og kultur i helse og omsorg på 15 studiepoeng ved Nord universitet
- 11 kandidater tok videreutdanningsprogrammet MUB1002 Musikkbasert miljøbehandling på 15 studiepoeng ved Nord universitet
- 4 kandidater tok videreutdanningsprogrammet FH3107 Musikkbasert miljøbehandling på 15 studiepoeng ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Gjøvik

ABC-MMB kurs ble gitt i samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse og er en del av ABC-modellen. Det er et gruppestudium på arbeidsplassen med en fagdag og refleksjonsgrupper basert på seks hefter i ABC-permen. Tre av heftene har musikkbasert miljøbehandling som tema.

Samplingsbaserte kurs gir større grad av fordykning og gir spesifikke ferdigheter blant ansatte i helse- og omsorgstjenestene. I 2022 ble det gjennomført tre samlinger per kurs (3+2+1 dag) med undervisning og refleksjoner, kombinert med praktisk hjemmeoppgave i grupper, med utprøving av metodene på arbeidsplassen.

Fagdagen til sykepleierstudier var 4 timer innføring i miljøbehandling med enkle musikkbaserte miljøtiltak for målgruppene eldre, personer med demensdiagnose og personer med nedsatt kognitiv funksjon.

Studenter i Musikkbasert miljøbehandling høsten 2021.

Fagressurser

	ABC-kurs	Samlingsbaserte kurs	Fagdag sykepleieutdanning
Senter for livshjelp v/lege Audun Myskja		X	X
Musikkpedagog Charlotte Stav	X	X	X
Fagkonsulent og stipendiat ved Aldring og Helse Inger Molvik	X		X
Sykepleier Katrine Homdrum, erfaring som rådgiver helse og omsorg i Evje og Hornnes kommune	X	X	
Musikkviter Odd Håpnes, kompetansesenteret		X	
Sykepleier Ruth Elisabeth Engøy, Lillehammer kommune	X	X	X
Førsteamanuensis Vegar Rangul, Fakultet for sykepleie og helsevitenskap, Nord universitet	X		X

VIDEREUTDANNINGSEMNER

Universitetsemnene er videreutdanninger som bygger på yrkeserfaringen til kandidatene og gir teoretisk bakgrunn for metodene i tillegg til praktisk erfaring i miljøbehandling.

- HEL6000 Kunst og kultur i helse og omsorg på 15 studiepoeng ved Nord universitet. Fagansvarlig var universitetslektor og jordmor Hennie Skaufel, Fakultet for sykepleie og helsevitenskap. Emnet ga en innføring i musikkbasert miljøbehandling med fokus på kunnskapsgrunnlaget og praktisk undervisning i kunst- og kulturuttrykk. Kandidaten utviklet kompetanse på nytenkning og innovasjon der kunst og kultur bidro til å ivareta kulturelle behov som del av en helhetlig omsorg, samt reflekterte over ulike etiske problemstillinger innen kunst, kultur, helse og omsorg.
- MUB1002 Musikkbasert miljøbehandling på 15 studiepoeng ved Nord universitet. Fagansvarlig var førstelektor og musikkpedagog Anders Dalane, Fakultet for lærerutdanning, kunst og kultur. Emnet ga en innføring i musikkbasert miljøbehandling med fokus på kunnskapsgrunnlaget og praktisk undervisning i musikk og sang. Kandidaten utviklet kompetanse på å kunne bidra til implementering av musikkbasert miljøbehandling og holdningsskapende arbeid i tråd med etiske krav og retningslinjer.

Informasjon om videreutdanningsemnene

- FH3107 Musikkbasert miljøbehandling på 15 studiepoeng ved NTNU Gjøvik
Fagansvarlig var førsteamanuensis Kari Bjerke Batt-Rawden, Institutt for helsevitenskap i Gjøvik.
Emnet ga en innføring i musikkbasert miljøbehandling med salutogent fokus.
Kandidaten utviklet kompetanse på å kunne bidra til implementering av musikkbasert miljøbehandling og holdningsskapende arbeid i tråd med etiske krav og retningslinjer.

UTVIKLINGSARBEID; ABC MUSIKKBASERT MILJØBEHANDLING - UTVIKLINGSHEMMING

Miljøbehandling med integrert bruk av musikk, sang og bevegelse, motiverer pasienten til positiv aktivitet. Permen ble ferdigstilt i 2021. Nasjonalt kompetansesenter for Aldring og Helse har rettighetene til permene, hadde prosjektledelsen og redaktøren var Inger Molvik. Utviklingsprosjektet var støttet av Helsedirektoratet.

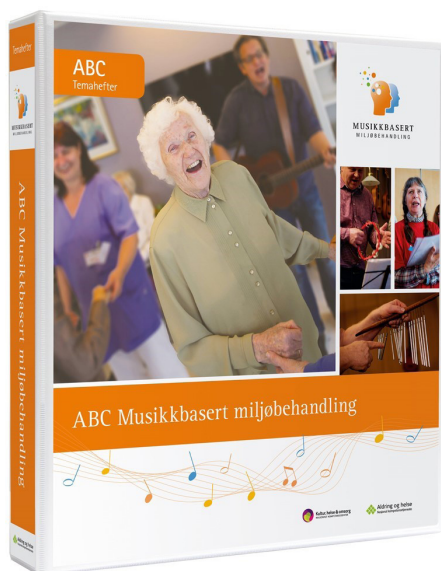
Kompetansesentert bidro med tre hefter om musikkbasert miljøbehandling som er rettet mot personer med utviklingshemming skrevet av musikkpedagog Odd Håpnæs og lege Audun Myskja:

- Musikkbasert miljøbehandling – en innføring
- Musikkbasert miljøbehandling – videreføring
- Lydmiljø

De andre heftene er

- Frode Kibsgaard Larsen, Utviklingshemming
- Lene Kristiansen, Det personsentrerte verdigrunnlaget i miljøarbeidet
- Steinar Vikholt, Systematisk og målrettet miljøarbeid

Kurset tas over et halvt år inkludert et fagseminar. Målgruppa er alle ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester. Kurs kan bestilles fra 2022 av gjennom Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester.

Det er utdannet over 1600 personer siden ABC-permen i musikkbasert miljøbehandling kom i 2016. I 2021 kom permene "ABC Musikkbasert miljøbehandling - utviklingshemming" som grunnlag for kurs rettet mot denne brukergruppa.

b) Vurdering av hvordan forskning er brukt i utvikling av nye metoder og behandlingsformer og integrert i tjenestene.

NORDIC JOURNAL OF ARTS, CULTURE AND HEALTH

Målet ble oppnådd gjennom en strategisk prioritering av å drifte, videreutvikle og gjøre kjent tidsskriftet Nordic Journal of Arts, Culture and Health.

Det nordiske tidsskriftet Nordic Journal of Arts, Culture and Health utgis av Universitetsforlaget på vegne av Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg (juridisk eier), Høgskulen i Volda, Primärvården Skåne, Aalborg universitet, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, Turku University of Applied Sciences (TUAS), Kulturförvaltningen, Region Stockholm og The University of the Arts Helsinki CERADA Research Centre. I 2021 bidro også Prof. Torrissen sin forskningsgruppe ved Høgskulen i Volda.

NO.1-2 | 2021 | VOL. 3

**NORDIC JOURNAL OF ARTS,
CULTURE AND HEALTH**

✕ CERADA

Redaktører

Redaktør Dr. Anita Jensen, Region Skåne

Redaktør Prof. Wenche Torrissen, Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg

Sette-redaktør Dr. Ingrid Sørdal Følling, Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg (for artikkelen til Jensen)

Associate editor Liisa Laitinen, Arts Academy, Turku University of Applied Sciences

Redaktør for oversiktsartikler Prof. emeritus Stephen Clift, Canterbury Christ Church University

Anita Jensen

Wenche Torrissen

Redaksjonsrådet bidro som fagfeller på enkeltartikler

1. Anita Salamonsen, Professor, RKBU North, UIT - The Arctic University of Norway
2. Anders Ohlsson, Professor, Centre for Languages and Literature, Lund University
3. Emma Brodzinski, Senior Lecturer, Drama and Theatre, Royal Holloway, University of London
4. Eva Bojner Horwitz, Professor, Music and Health, Royal College of Music Stockholm
5. Kai Lehtikainen, Professor, Center for Educational Research and Academic Development in the Arts (CERADA), University of the Arts Helsinki
6. Lars Ole Bonde, Professor Emeritus, Department of Communication and Psychology, Aalborg University
7. Leah Burns, Postdoctoral Researcher, School of Art, Design and Architecture, Aalto University
8. Martin Lindström, Professor and Senior Consultant, Social Medicine and Health Politics, Lund University
9. Max Liljefors, Professor, Division of Art History and Visual Studies, Lund University
10. Steinar Krokstad, Professor and Director, HUNT Research Centre, NTNU – Norwegian University of Science and Technology
11. Stine Lindahl Jacobsen, Associate Professor, Institute for Communication and Psychology, Aalborg University
12. Theodore Stickley, Associate Professor, Institute of Mental Health, Nottingham University
13. Tine Frstrup, Associate Professor, Danish School of Education (DPU), Aarhus University
14. Töres Theorell, Professor emeritus, Institutionen för neurovetenskap (Neuro), Karolinska Institutet
15. Vegar Rangel, Associate Professor, Department of Public Health and Nursing, NTNU – Norwegian University of Science and Technology

Tidsskriftet er en arena for publisering og debatt i det tverrfaglige fagfeltet for kultur og helse til å innen fysisk og psykisk helse, sosial inkludering og helse- og omsorgsarbeid. Det er en åpen tilgang tidsskrift (Open Access); <https://kulturoghelse.no/tidsskrift/>

Tidsskriftets målgrupper er forskere og studenter ved akademiske institusjoner, profesjonsutøvere som arbeider med kunstens og kulturens rolle innen helse, utdanning, offentlig forvaltning, media og en bred allmenhet.

I 2021 var tidsskriftet i sitt tredje år, og vi så en økende bevissthet på verdien av kunst (i alle dens former) som støtte til menneskelig oppblomstring, helse og velvære. Samtidig så vi at kunst- og helsefeltet har fått mer kraft og selvtillit. Vi så også flere kritiske diskurser enn

tidligere, noe som er et tegn på et sunt og robust felt under utvikling. Tidsskriftet tok en aktiv del i denne utviklingen, og er en arena for spredning av forskning, kritiske diskusjoner og anmeldelser av konferanser og nye bøker.

Vi har hatt økning i visninger fra oppstarten i 2019 og hadde 9644 visninger i 2021. For å få den nye kunnskapen raskere ut til feltet, har vi endret så artiklene publiseres fortløpende fra 2022. I 2021 kom de to numrene av tidsskriftet ut først i november, så den største effekten av 2021-artiklene vil komme i 2022. Innholdet fordelte seg på fagfelleverderte artikler, notater fra feltet, bokanmeldelser og konferanserapporter.

Fagartikler

- 'No one forced anybody to do anything – and yet everybody painted': Experiences of Arts on Referral, a focus group study. Paula Bergman, Inger Jansson & Pia H Bülow
- Building a learning environment in mental healthcare education through warm-up exercises. Ingrid Femdal, Eva Bjørg Antonsen, Bruce Burton & Margret Lepp
- Embodied learning via a knowledge concert: An exploratory intervention study. Eva Bojner Horwitz, Karin Rehnqvist, Walter Osika, David Thyrén, Louise Åberg, Jan Kowalski & Töres Theorell
- "The Elder Tree": An evaluation of Creative Writing Groups for Older People. Theodore Stickley, Michael Craig Watson, Ada Hui, Alessandro Bosco, Blandine French & Basharat Hussain
- Re-conceptualizing the gap as a potential space of becoming: Exploring aesthetic experiences with people living with dementia. Lilli Mittner, Karoline Dalby & Rikke Gürgens Gjærum
- Eksistensielle stormar, toreskyer og hus med rolege hav: ei vitskapeleg og poetisk utforsking av sosial støtte i psykisk helsearbeid / Existential storms, thunderclouds and houses with calm seas: A scientific and poetic exploration of social support in mental health work. Knut Ivar Bjørlykhaug, Rose Marie Bank & Bengt Karlsson

Notater fra feltet

- Educating Well: A Keynote on a Future Paradigm for Applied Arts and Health in Education. Ross W. Prior & Louise Fenton
- Inn i rehabiliteringslandskapet med John Grants musikk. Nina Osland
- Klovning på norske alders- og sykehjem i koronaens tid: En rapport fra Klokkelovnenes hverdag. Åsa Hillingseter Løyning, Wenche Torrissen & Vibeke Stølen
- Situating an Art Intervention with People Living with Dementia in a public space. Lilli Mittner & Rikke Gürgens Gjærum

Bokanmeldelser

- Culture is bad for you. Inequality in the cultural and creative/industries. Tim Joss
- Sally Anne Gross and George Musgrave: Can Music Make You Sick? Measuring the price of musical ambition. Hilary Moss
- Paul Crawford, Brian Brown and Andrea Charise (Eds.): The Routledge Companion to Health Humanities. Stephen Clift

Konferanserapporter

- Exploring -Arts & Health Ethics and Education: Summaries of two online Nordic Arts & Health Research Network meetings. Liisa Laitinen
- The Culture, Health and Wellbeing International Conference (CHW21). Alexandra Coulter & Julia Puebla Fortier

c) Beskrive arbeidet med evaluering og effektmåling av nye metoder og behandlingsformer

Målet var strategisk nedprioritert pga. manglende prisjustering som gir årlig mindre rammer. Mindre prosjekt har vært gjennomført.

NORDIC ARTS & HEALTH RESEARCH NETWORK

Siden våren 2019 har Nordic Arts & Health Research Network tilbudt sine medlemmer en plattform for tverrfaglige diskusjoner og samarbeid (<https://nordicartshealth.turkuamk.fi/>). Nettverkets aktiviteter støttes av Nordisk kulturkontakt og

inkluderer halvårlige nettverksmøter bestående av keynotes, presentasjoner og workshops. Nettverket har vokst under pandemien siden digitale møter gjør det enklere å delta. Nettverket hadde 86 medlemmer i november.

Nettverket drives av dr. Liisa Laitinen (Finland), prof. Wenche Torrissen (Norge), prof. Eva Bojner Horwitz (Sverige) og dr. Anita Jenssen (Sverige og Danmark), og er støttet av Nordic Culture Point 2019-2023.

I 2021 arrangerte nettverket to møter. På grunn av pandemien ble begge møtene arrangert online via Zoom.

- Etikk 7.-8. juni; målet med møtet var å legge til rette for diskusjoner og vurderinger av eksisterende og potensielle etiske problemstillinger som oppstår i kunst- og helsepraksis og forskning. I løpet av de to dagene diskuterte 33 nettverksmedlemmer de ulike etiske utfordringene innen kunst og helsepraksis. Nettverksmøtet ble avsluttet

med et samskapende etikkverksted for å starte arbeidet mot et rammeverk for etisk kunst og helse for å støtte beste praksis. Nettverket vil fortsette arbeidet med etikk de neste to årene og utvikle et etisk rammeverk for kunst- og helsepersonell.

En visuell gjennomgang av presentasjonene og diskusjonene basert på grafisk illustratør Aino Sutinens arbeid kan sees på nettverkets nettside: <https://nordicartshealth.turkuamk.fi/yleinen/nordic-arts-health-research-network-meeting-7-8-juni-2021-en-visuell-gjennomgang/>

- Evaluering av kunst og helseaktiviteter 2.-3. november; målet med møtet var å dele tanker om hvordan man kan evaluere forskning innen kunst og innen helse. Ni presentasjoner viste eksempler på at en av utfordringene for feltet er at det finnes flere definisjoner som brukes ulikt. Resultater av evaluering påvirkes av hva som evalueres, hvorfor og med hvilken metode. Kriteriene for evaluering er ofte ikke satt av forskerne. Prosjektfinansiering har mange kilder som gir forskjellige føringer. De 39 deltakerne fikk delta i interaktive tolkninger og smågruppediskusjoner.

UTVIKLE TVERRSEKTORIELL KOMPETANSE FOR HELSE, SKOLE OG KULTURSKOLE

Kompetanseutviklingsprosjektet var et samarbeid med Norsk kulturskoleråd og Nasjonalt kompetansesenter for Aldring og Helse for å videreutvikle potensialet i metoden musikkbasert miljøbehandling for flere målgrupper, både for ansatte og for brukere. Pilotprosjektet startet i 2019, ble forsinket pga. pandemien, og hadde siste kurssamling november 2021.

Seks kommuner på Helgeland ønsket et kurs i hvordan de kan jobbe mer tverrsektorielt innen kultur og helse. Kommunene var Sømna, Brønnøy, Vefsn, Hemnes, Alstadhaug og Rana. Forespørselen hadde grunnlag i god erfaring fra å bruke koret Noisy inn i Brønnøy videregående skole. Kulturskolen så ut i fra rammeplanen at de har en rolle i forhold til helse og omsorg. For Brønnøy videregående skole var det spesielt aktuelt for utdanningen i Helse og oppvekst.

Det ble satt i gang en pilot forankret i et prosessmøte der det ble avklart forventninger og satt felles mål. Kompetansehevingsprosjektet var en prosess med vekt på læring for at de tre målgruppene skulle utvikle samarbeidskultur og få et utvidet omsorgsbegrep. Det ble satt en ledergruppe med representanter fra kulturskolen, helse- og omsorgssektoren og videregående.

Med utgangspunkt i samlingsbasert kurs i musikkbasert miljøbehandling, ble det videreutviklet et kurs som også inkluderte andre kunstformer som sang, bevegelse og billedkunst. Musikkbasert miljøbehandling var kjernen, med fokus på kunst og kultur i helse og samfunn.

Utgangspunktet var å forstå hvordan musikken/kulturen påvirker kropp og sinn. Og hvordan denne kunnskapen kan styrke forståelsen for sangen og musikkens betydning for bedre helse og omsorg. Det ble noen utfordringer med terminologi, der skolen/kulturskolen ikke driver med miljøbehandling med behov for journalføring, men de kan ha miljøtiltak som kan bygge et godt psykososialt læringsmiljø for mestring.

Opplæringen ble gjennomført med sju heldagssamlinger med 22 deltakere (10 helse-

arbeidere, sju lærere og fem kulturskolelærere) som fikk kunnskap og kompetanseutvikling innen feltet i tillegg til støtte til prosessarbeid i samskapingen mellom de ulike instansene. Tolv fagpersoner bidro i undervisningen for et musikk- og kunstbasert arbeid i kommunen.

Rammevilkårene for å delta i utviklingsarbeid er veldig forskjellig. Videregående- og kulturskole kan sette av utviklingstid, mens helse- og omsorgssektoren har utfordringer med å finne ressurser til dette. Ett av resultatene av prosessen ble at Brønnøy Kommune lyste ut en prosjektstilling for å bl.a. jobbe med musikkbasert miljøbehandling og være et bindeledd i samarbeid mellom kulturskole, videregående skole og helsesektoren.

Flere kommuner har kontaktet oss og ønsker å være med i videre utviklingsarbeid.

Samarbeidspartnerne ønsker å jobbe videre med å utvikle kurs for de tre aktørene kulturskole, videregående skole og helse- og omsorgssektoren. Det er et aktuelt tilbud tilpasset føringer om å jobbe tverrsektorielt for helsefremming;

- fagfornyelsen i skolen setter fokus på helhetlig oppvekst, livsmestringsperspektivet og ansvar for egen livsmestring.
- fremtidens kulturskole kan forsterke sin rolle som samfunnsaktør og samtidig bli relevant for flest mulig innbyggere i kommune-Norge, jf. Kulturskole 3.0 – kulturskolen som utviklingsaktør i fremtidens kommune
- fremtidens helse- og omsorgstjenester

Evalueringssmøte med (fra v.) Odd Håpnæs, Inger Molvik (Aldring og helse), Ragnhild Skille (Norsk kulturskoleråd) og Vegar Rangul

MUSIKK OG SMERTEBEHANDLING

Smertestudien – om musikk og smertebehandling

Forskningsprosjektet «Smertestudien» undersøker hvordan systematisk bruk av musikk og sang (Musikkbasert miljøbehandling) kan lindre smerte, dempe uro og utagering

(nevropsykiatriske symptomer), øke livskvaliteten og den fysiske aktiviteten. Målgruppen er beboere på sykehjem med smerte og demensdiagnose. Senteret bidro med opplæring av helsepersonell i musikkbasert miljøbehandling. Innsamlingen av data fra sykehjem i Oslo og Trondheim ble ferdig mai 2020. PhD stipendiaten ved NTNU analyserer data.

I 2021 ga senteret opplæring til kontrollgruppa av helsepersonell i musikkbasert miljøbehandling slik at 49 nye helsearbeidere kunne implementere metoden.

Studien er et samarbeid mellom forskere ved Universitetet i Oslo, St. Olavs Hospital, NTNU, Nord universitet, Nasjonalt kompetansesenter for Aldring og Helse, Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet og Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg.

“Pain in the elderly. Did it go SMUDE?”

Forskningsprosjektet «Smertestudien» ga opphav til en påfølgende kvalitativ studie som følger opp erfaringene fra den kvalitative studien av musikk sin evne til å dempe smerte hos pasienter med demensdiagnose. Prosjektet ble planlagt i 2021 og skal gjennomføres i 2022. Semi-strukturerte fokusgruppeintervjuer skal gjennomføres for et utvalg deltakere (5-7 per fokusgruppe) fra fem sykehjem som deltok i Smertestudien med intervensjonsgruppe, tre fra Oslo og to fra Trondheim.

Ingrid Følling fra senteret samarbeider med Tone Rustøen (HVL), Petter Borchgrevink (NTNU), Martin Myrenget (NTNU), Reidun KNM Sandvik (HVL).

DANS

«Her er jeg, ta meg som jeg er - Om opplevelser og erfaringer ved deltakelse i dansekunstprosjekt som amatørutøver i eldre år.»

Et individuelt prosjekt som inngår i Anna C. Nordanstedt sin nordiske Master of Arts in Dance Studies (NOMADS ved Norges teknisk naturvitenskapelige universitet NTNU, og universitetene i Helsinki, Stockholm og Oulo).

Gjennom et amatørdansetilbud til eldre utfordrer og undersøker koreograf Nønne Mai Svalholm i Aarhus, Danmark, den aldrende kroppen gjennom temaet Rethink Ageing. Nordanstedt undersøkte problemstillingen «Har eldre amatørutøvere erfaringer og opplevelser fra praksisen i Svalholm Dans som bidrar til bedre helse, i form av velbefinnende og bedre livskvalitet?». To eldre amatørutøvere ble intervjuet med en fenomenologisk tilnærming om deres livshistorier og danseridentitet som de utviklet i møte med ulike bevegelsespraksiser gjennom livet. Å delta på danseøvingene ga begge opplevelser av «flow» og erfaringer om å være til stede i øyeblikket, å være fullstendig konsentrert, å glemme tid og sted, å være oppslukt og å glemme seg selv fullstendig. De beskrev en lykke og en stor glede. I tillegg fortalte danserne at de oppnådde bedre fysisk form som bedre kondisjon, økt smidighet og styrke og de følte mental avslappethet og tilstedeværelse. De vektla verdien av berøring, som kan bidra til å skape sosiale bindinger. De viste til den emosjonelle dimensjonen som for eksempel at de delte erfaringer av sorg og savn i gruppen.

Nordanstedt konkluderte med at praksisen i Svalholm dans bidrar til bedre helse i form av velvære og bedre livskvalitet. Praksisen har også flere andre positive helseeffekter som

sammen synes å ivareta alle de fire dimensjoner i WHO's definisjon «fysisk, kognitive, emosjonelle og sosiale dimensjoner».

Rethink Ageing - Nordic: art, health & research

Et kunstprosjekt hvor dans og koreografi smeltet sammen til en tverrfaglig og tverrsektorielt prosjekt, der kunst, kultur og helsevesen møtes. Målene var å bygge nettverk og gi ny kunnskap innen kunstnerisk praksis med ikke-profesjonelle eldre dansere, og se på kompetansen og kommunikasjonen til kunstnerisk samarbeid med kommuner og annen offentlig sektor.

Prosjektet fikk ettårig støtte i 2019 fra Nordic Culture Point til fem nettverksmøter med dansere fra Danmark, Norge, Finland, Island og Sverige med Anna C. Nordanstedt (N) som prosjektleder; Elli Isokoski (FIN), Nønne Mai Svalholm (DK), Ólöf Ingólfssdóttir (IS) og Björn Säfsten (S) (erstattet Charlotta Öfverholm underveis i prosjektet). I tillegg ble andre deltakere invitert inn til nettverksmøtene. Prosjektperioden ble forlenget ut januar 2022 pga. pandemien.

Siste møtet ble et kombinert fysisk og digitalt møte i Reykjavik, Island, 15-17 oktober. Prosjektrapporten vil inkludere en film som publiseres på nettsidene til senteret i 2022.

Nettverket la til rette for å spre kunnskap og praksis og ga verdifull erfaringsdeling i kunstneriske og praktiske spørsmål. Prosjektet ga idéer og inspirasjon til fremtidig arbeid som bl.a.: behov for etiske retningslinjer for å jobbe med amatørutøvere, utfordringer med å vise kunstneriske arbeider der utøver har gått bort, hvordan jobbe med amatørutøvere, hvordan jobbe med eldre mennesker på institusjon, behov for mentorprogram for kunstnere som jobber i omsorgsboliger, hvordan bruke dans/-filmer som utgangspunkt for kommunikasjon. Prosjektgruppen undersøker muligheten for å utvikle et nytt prosjekt hvor de ser på kunstneriske/helse tilnærminger til å scenekunst på kryss av generasjoner.

Fra v.: Nønne Mai Svalholm (DK), Ólöf Ingólfssdóttir (IS), Björn Säfsten (S), Anna C. Nordanstedt (N) Elli Isokoski (FIN) og Kati Kallio (F)

TEATER

“Hvor ble jeg av - Scener fra en magisk virkelighet”

Prosjekt ledet av dosent Wigdis Sæther, Institutt for psykisk helse, NTNU går i 2021-2023 og senteret deltar ved Prof. Wenche Torrissen i referansegruppa.

Formålet er å lage en teaterforestilling om psykoseopplevelsen for å gi folk en innsikt i hvordan det kan være, og bidra til en antistigmatiserende holdning omkring dette fenomenet og de mennesker som opplever det. Samtidig ønsker vi å skape diskusjon om samarbeidet kultursektor og helsesektor.

Prosjektet hadde første prøveforestilling i desember med diskusjon med samarbeidspartnere og inviterte pårørende, som så et stort behov for å få mer informasjon om psykose ut i samfunnet.

Gjør teater tilgjengelig for flere

Wenche Torrissen, Høgskulen i Volda og Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg (i midten) samarbeider med prosjektlederne professor Anita Salamonsen og instituttleder Per Håkan Brøndbo (RKBU Nord) om å samle erfaringer for å gjøre teater tilgjengelig for flere.

Med mål om å gjøre teateropplevelser så gode som mulig, kartla en gruppe forskere erfaringene med å gjøre teaterforestillinger tilgjengelig for mennesker med behov for tilrettelegging ved Hålogaland teater. Erfaringene ble kartlagt fra ansatte ved Hålogaland teater, barn og unge med behov for tilrettelegging og deres omsorgspersoner. Wenche Torrissen (Høgskulen i Volda og Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg) samarbeider med prosjektlederne professor Anita Salamonsen og instituttleder Per Håkan Brøndbo (RKBU Nord). <https://kulturoghelse.no/2021/01/gjor-teater-tilgjengelig-for-flere/>

ANDRE PROSJEKT

Kultur, kropp og bevegelse – kartlegging av supplerende behandlings- og aktivitetstilbud i Akuttnettverket

Prosjektet kartla supplerende behandlings- og aktivitetstilbud ved 21 akutteneheter i Akuttnettverket, et landsomfattende nettverk som eies av de regionale helseforetakene og drives for akuttpsykiatriske tjenester i psykisk helsevern. Arbeidet ble ledet av spesialrådgiver v/FOU Ahus, Kari E. A. Lorentzen.

Rapporten ga innblikk i et mangfold av tilbud, blant annet bruken av kunstneriske uttrykk, sanseregulerende behandling, kroppsorientert terapi og fysisk aktivitet. Rapporten ga en oversikt over hvilke supplerende behandlings- og aktivitetstilbud 21 enheter tilbyr, hvordan de gjennomføres og hvordan de vurderes av enhetene. Noen enheter har flere supplerende behandlings- og aktivitetstilbud, andre har ingen eller få.

Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg bidro i planleggingen av prosjektet og deltok i referansegruppen. Rapporten ble publisert på nettsidene;

<https://www.akuttnettverket.no/file/rapport-kultur-kropp-og-bevegelse-v10.pdf>

Parkinsonprosjektet

Tilbudet ble noe redusert pga. pandemien. Det ble gjennomført 7 treninger på våren og 15 treninger på høsten med musikkpedagog Bente Steensgaard og fysioterapeut Guro S. Johanson med deltakere fra Inderøy, Levanger og Verdal. Det var åtte deltakere inkludert en ektefelle på våren, og seks deltakere på høsten. Tiårsdagen for treningsopplegget ble markert med kake. Fire personer har vært med alle 10 årene. Det har ikke vært samlet inn data fra treningsopplegget i 2021. Treningsopplegget og erfaringene med det, ble delt med studentene på videreutdanningskurset Musikkbasert miljøbehandling ved Nord universitet.

I samråd med samarbeidspartnerne Inntrøndelag Parkinsonforening og Levanger kommune avsluttes dagens prosjektbaserte treningsopplegget medio 2022. Det jobbes for å få tilbudet videreført. Det planlegges å hente inn erfaringer fra deltakerne, instruktørene og pårørende til prosjektrapport i 2022. Ingrid S. Følling er ansvarlig for innhenting av erfaringene.

Tegning med gutt med autisme

En kort pilot for å teste ut metodikk der billedkunstner Anne Helga Henning hadde seks møter med en gutt med autisme. Han hadde lite språk så kroppsspråket måtte tolkes. Han var uvanlig god til å holde konsentrasjonen lenge for personer med autisme når han tegnet. Lærerne ønsker mer kompetanse på hvordan de kan utvikle videre potensialet hans. Prosjektet kan videreutvikles for å tilrettelegge inn i hverdagen og beskrive mer generell kunnskap om hvordan autister kan delta når de ikke kan uttrykke seg med språk.

d) Beskrivelse og vurdering av hvordan integrert bruk av musikk, sang, dans og andre miljøterapeutiske metoder er blitt spredt og implementert.

Hovedprosjektet for å spre og implementere kulturuttrykk som miljøterapeutiske metoder var "Videreutvikling av et nasjonalt opplæringsprogram i miljøbehandling med integrert bruk av musikk, sang og bevegelse". Se beskrivelse under a).

Innenfor de begrensede driftsrammene til senteret, spredde vi informasjon om forskning og praksiserfaring via kanalene våre (nettsider, møter/konferanser, kurs/opplæring, egne arrangement/webinar, sosiale media og tidsskriftet).

ARRANGEMENT

1. Arne & Carlos og Trondheimssolistene, Ringve musikkmuseum, 24. april, to konserter, 123 deltakere.

Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg var medarrangør da Arne & Carlos møtte Trondheimsolistene på Ringve Musikkmuseum

Konserten var et samarbeid mellom Trondheimssolistene og senteret, og fremmet kulturens helsefremmende effekt i annonseringen av arrangementet.

Publikum fikk strikketekniske tips til en oppskrift spesielt tilpasset Trondheimsolistene. Trondheimsolistene hadde ikke bare lagd strikkeoppskrift, men også satt sammen et musikkprogram som passet godt til strikking og en hyggelig atmosfære.

2. Biblioteket – inkluderende møteplass og litterært pusterom, strømmet fra Steinkjer bibliotek 26. mai 2021, ca. 5 fysiske deltakere, ca. 85 nettdeltakere, ca. 400 visninger av opptaket ut året (<https://bit.ly/3FxHsit>)

Hvilken betydning har lesing og litteratur for helsa vår? Panel om Biblioteket som kulturarena og inkluderende møteplass (Odd Håpnes, Marianne Vanem, Steinar Krokstad, Gunn Røkke) og Leseglede, «shared reading» som litterære pusterom v/ Kari

Fra venstre: Marianne Vanem, leder ved Steinkjer bibliotek, Odd Håpnes, leder ved Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, og Kari Hortman, Prosjektleder for Litterære pusterom ved Trøndelag fylkesbibliotek

Hortman og Ida Sofie Kjølmoen. Leseledere leste høyt og åpnet for samtale for å dele den umiddelbare leseopplevelsen. Målet var å bringe litteratur til de som ikke leser selv.

Arrangør: Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, Trøndelag fylkesbibliotek og Steinkjer bibliotek.

3. «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», Hvordan kan kunst og kreativitet være en naturlig del av helhetlig omsorg, i et samspill mellom pleie- og omsorgsarbeidere, pårørende og frivillige? Og hvordan ivareta kunsten og kulturens egen verdi i møte med helse- og omsorgssektor? Webinar 10. juni, samarbeid med Verdighetsenteret, 77 deltakere.

Målgruppe var helse- og omsorgsarbeidere/ – ledere innen eldreomsorg, pårørende og frivillige. Kulturpolitisk hilsen ved Abid Raja, kulturminister og likestillingsminister (V).

4. «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 9. september var et gjentak av programmet 10. juni, 137 deltakere, opptaket ligger på nettsidene våre.

Målgruppe var helse- og omsorgsarbeidere/ – ledere innen eldreomsorg, pårørende og frivillige.

5. «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», Hvordan kan kunst og kreativitet være en naturlig del av helhetlig omsorg, i et samspill mellom pleie- og omsorgsarbeidere, pårørende og frivillige? Og hvordan ivareta kunsten og kulturens egen verdi i møte med helse- og omsorgssektor? Kunsten og de estetiske erfaringene kan åpne for kreativ medskapning på måter som kan fremme helse, livskvalitet og aktivt medborgerskap. Webinar 11. november, samarbeid med Verdighetsenteret og Sykehjemsetaten i Oslo, 220 deltakere, <https://bit.ly/3qy1ftW>

Målgruppe var helse- og omsorgsarbeidere/ – ledere innen eldreomsorg, pårørende og frivillige.

PUBLIKASJONER

1. Anita Salamonsen, Wenche Torrissen, Ulrikke Benestad Fuller-Gee, Anika Mackenroth, Per Håkan Brøndbo, Fra skam til glede: Sånn kan alle få magiske teateropplevelser. Mange barn og unge føler at de ikke passer inn på teaterforestillinger. En ny teaterform kan gjøre teateret tilgjengelig for flere, Forskeren: 27. november, <https://bit.ly/33vb17b>
2. Odd Håpnes, Audun Myskja, Musikkbasert miljøbehandling – en innføring, Hefte 1 i red. Inger Molvik, ABC musikkbasert miljøbehandling – utviklingshemming, Forlaget aldring og helse
3. Odd Håpnes, Audun Myskja, Musikkbasert miljøbehandling – videreføring, Hefte 3, i red. Inger Molvik, ABC musikkbasert miljøbehandling – utviklingshemming, Forlaget aldring og helse
4. Odd Håpnes, Audun Myskja, Lydmiljø, Hefte 4, red. Inger Molvik, ABC musikkbasert miljøbehandling – utviklingshemming, Forlaget aldring og helse
5. Åsa Hillingseter Løyning, Wenche Torrissen, Vibeke Stølen, Klovning på norske alders- og sykehjem i koronaens tid: En rapport fra Klokkeklovnenes hverdag, Nordic Journal of Arts, Culture and Health, Vol.3, Utg.1-2, s. 107 - 115

MØTER

1. Odd Håpnes, Vegar Rangul, Om Kompetansesenteret og opplæringsprogrammet musikkbasert miljøbehandling, Møte med rektor Nord universitet Hanne Solheim Hanssen, 11. februar
2. Odd Håpnes, deltok i panelet om «Pandemi, utenforskap, angst, depresjon, selvmord. Behovet for å fremme mental sunnhet» som del av arrangementet «Hvordan kan kunst, design og teknologi bidra til økt folkehelse?», Folkehelsealliansen i Trøndelag Rockheim, Trondheim 5. mars
3. Odd Håpnes, Arman Vestad, Bente Steensgård, Asbjørn og Svein, Mental helse; aktivitet gir helse. Levanger, 29. april
4. Steinar Krokstad, Vegar Rangul, Odd Håpnes, Møte med statssekretær Maria Bjerke Jahrman, Helse- og omsorgsdepartementet, Oslo, 3. mai
5. Odd Håpnes, Kulturens betydning og rolle – innspill til utkast plan for temaplan «Leve hele livet i et aldersvennlig Asker», Asker Kulturråd, 20. juli
6. Vegar Rangul, Odd Håpnes, Nasjonal satsning på kultur og helse med utgangspunkt i kontinuerlig regional samarbeid i regionen, Møte med Ingvild Kjerkol, helsepolitisk talsperson i AP, HUNT forskningscenter / Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, 27. august
7. Marit Stranden, Norwegian Resource Center for Arts and Health, Dance and Ageing - Mini Conference at Dansverstedid, Rethink Aging - Nordic: art, health & research, Island, 16. oktober

8. Marit Stranden, Skal vi samarbeide? Presentasjon av senteret til styremøtet til Dans i Trøndelag 3. november
9. Marit Stranden, Marthe Haugdal, Om mulig samarbeid, Prosjektleder Måltidsfellesskap, Berit Vordal, Nasjonalforeningen for folkehelse Trøndelag, 9.11.
10. Marit Stranden, Jorun Aurstad, Innspill til handlingsplanen for folkehelse med fokus på eldres ressurser, Steinkjer bibliotek v/ biblioteksjef Marianne Vanem, folkehelsekoordinator Stine Strand, 12.11.
11. Ingrid Følling, Dans i Trøndelag, Marit Stranden, Muligheter for dokumentasjon av metoder for og forskning på bruk av dans i helse og omsorg, 2.12.

PRESENTASJONER

1. Odd Håpnes, Hvilken betydning har kunst og kultur for læring, mestring og helse? , HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 1 time, 25. januar
2. Nordanstedt, Anna C., Dans – opplevelse, mestring og helse; Dans ut fra både et deltakerperspektiv og et opplevelsesperspektiv, HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 2 timer, 25. januar
3. Wenche Torrissen, Teater og helse, HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 1 time, 26. januar
4. Wenche Torrissen, Teater og helse, HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 3 timer, 2. mars
5. Nordanstedt, Anna C., Dans – opplevelse, mestring og helse; Dans ut fra både et deltakerperspektiv og et opplevelsesperspektiv, HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 2 timer, 3. mars
6. Odd Håpnes, Musikkbasert miljøbehandling, HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 1 time, 13. april
7. Wenche Torrissen, Teater og helse, HEL600 Kunst og kultur i helse og omsorg (15 studiepoeng), Nord universitet, 2 timer, 13. april
8. Odd Håpnes, Om Musikkbasert miljøbehandling, film publisert på Psyk-iT, Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse, 13. april, <https://vimeo.com/533900924>
9. Odd Håpnes, Kultur og helse – når sektorer møtes (fra 33 min) og avrunding, «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 10. juni og 16. september, <https://bit.ly/3txDP9Zc>
10. Wenche Torrissen, Kreativ omsorg – improvisasjon og lek i demensomsorgen (fra 43:10), Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 10. juni og 16. september, <https://bit.ly/3txDP9Zc>
11. Odd Håpnes, Hvordan virker musikk og andre kulturuttrykk på kropp og sinn? Om forskningsgrunnlag, prosjekter og eksempler fra helse- og omsorgsarbeid. Fagskolen i Nord-Trøndelag, Levanger vgs, 17. juni

12. Torrissen Wenche, Jensen Anita, Arts and cultural activities as public health promotion in Scandinavia, Arts & Health South West, Culture, health and wellbeing: International Conference, online, 21-23. juni
13. Odd Håpnes, Kunnskapsgrunnlaget og musikkens betydning for hjerne, kropp og sinn, MUB1002 Musikkbasert miljøbehandling (15 studiepoeng), Nord universitet, 21. september
14. Nordanstedt, Anna C., Dans og bevegelse: Praktiske øvelser for oppvarming, avspenning. Utforske og erfare ulike dansebevegelser for berøring og samhandling. Ny kompetanse forankres i studentens tidligere kroppslige erfaring fra dans og bevegelse, MUB1002 Musikkbasert miljøbehandling (15 studiepoeng), Nord universitet, 22. september
15. Nordanstedt, Anna C., Dans og bevegelse, Refleksjoner over praktiske øvelser og uttesting av muligheter for tilpasning av øvelser til forskjellig bevegelsesnivå, MUB1002 Musikkbasert miljøbehandling (15 studiepoeng), Nord universitet, 17. november
16. Nordanstedt, Anna C., The letter, Dance and Ageing - Mini Conference at Dansverstædid, Rethink Aging - Nordic: art, health & research, Island, 16. Oktober
17. Wenche Torrissen, Å dela lesegleder - om bruk av lesesirklar i "Shared Reading", Volda folkebibliotek, 18. oktober
18. Odd Håpnes, Audun Myskja 6. samling Kompetanseheving musikkbasert miljøbehandling Brønnøy i samarbeid med Norsk Kulturskoleråd , Brønnøys videregående skole, 8. november
19. Nordanstedt, Anna C., Dans i felten Dansekortfilmen BRODERI er en dokumentasjon fra første gangen kompaniet Creme Fraiche Dansekompani møttes ute i det fri etter å ha danset hver for seg i egen stue gjennom digitale overføringer under hele pandemien, «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 11. november, <https://youtu.be/BJxGNy4LDSs?t=261>
20. Nordanstedt, Anna C., Interaktiv kunstutfoldelse i møte med dem det gjelder. Brevet - et dansekunstprosjekt utviklet for de eldste på omsorgsbaser. Erfaringer med formidling av dansekunst på helsetun og sykehjem under covid 19, «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 11. november, <https://youtu.be/BJxGNy4LDSs?t=2262>
21. Torrissen, Wenche, Oppsummerende kommentar: Kunsten tas på alvor i demensomsorgen. Betydning av øyeblikket og kreativitet, «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 11. november, <https://youtu.be/BJxGNy4LDSs?t=3981>
22. Nordanstedt, Anna C., Dans mot en ny omsorgshverdag, Vi beveger oss opp fra tastaturet sammen, «Kunst og kreativitet i helhetlig omsorg», webinar 11. november, <https://youtu.be/BJxGNy4LDSs?t=4365>

MEDIA OG MARKEDSFØRING

Nettsiden til senteret er www.kulturoghelse.no. I 2021 ble det publisert 27 innlegg på sider i ulike kategorier. Det var 9200 brukere på siden og 22 180 sidevisninger i 2021.

Nettsiden til Musikkbasert miljøbehandling er www.musikkbasertmiljobehandling.no. Der ble det publisert 8 innlegg i ulike kategorier i 2021. 4600 brukere var innom siden, og det var til sammen 13 700 sidevisninger.

Senteret var aktiv på Facebooksidene Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg og Musikkbasert miljøbehandling. Til sammen hadde sidene 10 300 sidetilhengere. I tillegg administrerte senteret en gruppe for erfaringsdeling av Musikkbasert miljøbehandling. Denne gruppen ble opprettet høsten 2021 og telte 1200 medlemmer ved utgangen av året.

Senteret opprettet en bedriftsside på LinkedIn og hadde 50 følgere ved utgangen av året. Her er hovedmålgruppen forskere, fagpersoner og politikere.

Medieoppslag

1. 11.04. Aldring og helse PSYK-IT 49: MUSIKKBASERT MILJØBEHANDLING. Podcast
2. 29.04. Innherred: Selv ble han sett da han trengte det som mest. Om Tour de Wave der kompetansesenteret var et av stoppestedene.
3. 29.04. Innherred Pluss: Plutselig dukket det opp en ukjent kar for å hjelpe henne med å bære varene ut av butikken. Om Tour de Wave der kompetansesenteret var et av stoppestedene.
4. 25.05. Ilevanger: Hun tar over etter Odd Håpnes
5. 25.05. Trønder-Avisa: Har ansatt ny daglig leder ved nasjonalt kompetansesenter
6. 27.05. Steinkjer24: Biblioteket har mer å si for mental helse enn du tror
7. 03.07. Trønder-Avisa: - Det er altfor mye måling i samfunnet i dag. Sommerpraten: Om Odd Håpnes som avtroppende daglig leder ved Kompetansesentert.

enn du tror

Onsdag arrangerte Steinkjer bibliotek i samarbeid med flere aktører et webinar om kultur og helse. Biblioteket skal nemlig være samarbeidspartner for helse- og omsorgssektoren.

e) Beskrivelse og vurdering av kontakt med andre relevante kompetansemiljøer nasjonalt og internasjonalt.

Samarbeidspartnere er beskrevet under de enkelte prosjektene, og inkluderer kommuner, fylker, Utviklingssentre for sykehjem og hjemmetjenester, kompetansesentre, universitet, frivillige foreninger og Norsk kulturskoleråd.

Nordiske samarbeidspartnere knytter seg hovedsakelig til samarbeid om tidsskriftet og forskernettverk, som også inkluderer medlemmer utover Norden. Vi har også en tett kobling til nettverk i England.

MEDLEMSKAP

Senteret er medlem av:

Nasjonalt nettverk for musikk og eldre helse

f) Beskrivelse og vurdering av samarbeidet mellom de fem enhetene i partnerskapet.

Partnerne bidro med styreverv og vara. Fire styremøter i året kontrollerte driften og diskuterte strategi. Nord universitet bidro med administrativ støtte. Nord Universitet, NTNU og Levanger kommune bidro med undervisning inn i opplæringsprogrammet, kommunen med erfaringsbasert undervisning og universitetene med forskningsbasert undervisning.

Kultur, helse og omsorg
NASJONALT KOMPETANSESENTER

PARTNERSKAPET:

